

Index Initialis.

Salvator .	359	Statutum .	354
Salvator noster . 4. 149. 150. 151. 152. 153.		Summi Magistri .	214
154. 170. 375		Super illius .	195
Salvatoris nostri .	392	Super Petri .	103
Sanctissimo, & Beatissimo .	12	Super Reges .	82
Sane .	325	Supernus Opifex .	185
Sapientie .	456	Super Specula .	117
Sedes Apostolica .	110. 453	Superni benignitas .	378
Sedis Apostolica .	400. 443. 451	Super universis .	335
Sicut exhibitæ .	296	Supra Montem .	53
Sicut facilitas .	318		
Si Fratrum .	144		
Sicuti Judæis .	327		
Sicut magni .	7		
Sincera devotionis .	325		
Si quis culpas .	336		
Solicite .	361		
Sollicitudo .	316. 335		
Sollicitudinis Pastoralis .	294. 439		
Solent Conjuraciones .	62		
Sol Oriens .	145		
Speclator omnium .	98		
Splendor glorie .	78		
Statuimus .	77. 215		

I M P R I M A T U R ,

Si videbitur Reverendissimo Patri Sacri Palatii Apost. Magistro.
Phil. Spada Archip. Theodosiæ Vicefg.

I M P R I M A T U R ,

Fr. Aloysius Nicolaus Ridolphi Ordinis Prædicatorum Sacri Palatii Apostolici Magister.

GRE-

AN. CH.
1271.

AN. CH.
1271.

GREGORIUS X.
PONTIFEX CLXXXIV.
AN. DOM. MCCLXXI.

MORTUO Cle-
mente IV. die 29.
Novembris anni
1268. Successoris
electio prope in
triennium pro-
tracta est. Thea-
lus siquidem Vi-

cecomes Placentinus, Leodiensis Archidiaconus, in Syria tunc temporis commorans, electus est in Summum Pontificem die 1. Septembris anni 1271. qui Gregorii X. nomen sumpsit. Romæ consecratus est die 27. Martii 1272. In Concilio Lugdunensi Secundo Canones edidit de inclusione Cardinalium in Conclavi pro electione Pontificis, aliasque sanxit leges in Conclavi eodem servandas. Sedit in Pontificatu a die electionis annos IV. Mens. IV. dies X. a consecratione vero ann. III. Mens. IX. dies XV. imperante in Orien-

Bull. Rom. Tom. III. Pars II.

te Michael Paleologo. Obiit siquidem Aretii die 10. Januarii 1276. Post ejus mortem Vacavit Sedes dies X.

I.

Hierosolymitanum Patriarcham, ceterosque fideles de suscepto a se Ecclesiæ clavo encyclicis literis certiores facit.

Gregorius Episcopus Servus Servorum Dei. N. Patriarchæ Hierosolymitano salutem & Apostolicam benedictionem.

GLoria in Altissimis Deo, & in Terra pax hominibus bonæ voluntatis. Gloriosæ Dominicæ Nativitatis latens licet Mysterium, patens tamen late præconium celestis præco humano nunciaturus generi, præmisso accommodo verborum schemate, Deo in Altissimis gloriam retulit, pacem in terra bonæ voluntatis hominibus nunciavit: hæc est nuntiatio profecto dignissime veneranda: hæc attentione dignissima, quam vere venerabilem reddit Nuntium mittentis sublimitas, extollit

Ex MS. Vallicellana Bibliob. Sign. lit. C. n. 49. pag. 85.

A

nun-

De pace, quam omni- bus optat pre- fatur.

Punciantis auctoritas, & nunciationis ipsius veritas manifesta commendat. Hac vera, & iusta; Sed eam non servantibus procul dubio tremenda partitio, qua ore angelico soli Deo attribuitur honor, & gloria, quam solus ipse meretur, qui facit mirabilia magna solus, qua dum bonae voluntatis hominibus pax in terra promittitur, interdicitur impiis, malevolis denegatur. Nulla est enim pax impiis, nulla contemnentibus; sed multa diligentibus nomen Dei; eorum siquidem, qui mandata ipsius audiunt, pax ut flumen: impii vero ut mare fervens quiescere nequeunt, pacis commoda nesciunt; sed discerpentibus vitis in seipsis dis- fident, & turbantur; & redundantibus ipso- rum fluctibus in conculcationem, lutumque peccati; dum per peccatum avertuntur ab eo, qui est pax nostra, quae exuperat omnem sensum: a pace redduntur per consequens alieni, non immerito, sed ob sua demerita peccatoris, & temporis pace frustrati. Deus etenim ultio- num, exercituum Dominus, agens libere, ut retributionem reddat suae, quantum in eis est, detrahentibus gloriae, superbiendo per peccato- rum insolentias, contra ipsos terram commo- vens & conturbans, eisque iusto iudicio pacem tollens, ostendit populo suo dura propter in- iustitias suas ipsum humilians, super ipsum in- ducens terrorem, & Rectorem interdum, Spi- ritum Principum auferendo, subducens, ut non sit, qui congreget ab ovili Domini peccatorum averfionibus fugientes; non sit, qui errata corrigat; sed qui est in sordibus, plus sordeat.

De pacis ofo- ribus conse- quitur.

Hinc itaque, hinc proculdubio provenite creduntur impiorum fluctuationes, collisio- nesque Regnorum, & cuncta guerrarum dissi- dia, quae animarum pericula, corporum strages, facultatum lapsus & destructiones indu- cunt. Hinc cetera non facile numeranda di- scrimina, & in partibus variis graviter deplora- anda contritio, & gravis admodum, puden- daeque confusio populi Christiani. Hinc diuti- nae vacationis Sedis Apostolicae dispendium. (post felicem Sanctae recordationis Clementis Papa Patris, & Praedecessoris nostri de hoc mundo transiit, & corpus ipsius cum debita exequiarum solemnitate reconditum,) tanto tempore prorogatum, donec Dominus po- puli ejusdem peccata dissimulans, & miseri- corditer ipsius miseras miseratus, dignatus est ipse, qui concordiam in similibus operatur, Fratribus nostris sic unanimiter ad proce- dendum in provisione Sedis ejusdem facienda concedere, quod miro Dei, & nobis nimium stupendo consilio ad imbecillitatem nostram, oculos dirigentes, Nos, qui tunc in minori constituti officio pro salutis nostrae remedio pe- regrinabamur in partibus transmarinis ad ascendendum Apostolicae praerogativae Cathedram, & suscipiendum importabile nobis, non solum ex humanae infirmitatis, sed etiam ex humilitatis nostrae defectu onus universalis regiminis orbis terrae, concorditer elegerunt, ad inducendum nos ad id variis ad nostram praesentiam Nunciis, & litteris destinatis. Nos vero in considerationis examine onus ipsum, per hoc nostris imponendum humeris, & opus nostra ad prosequendum sollicitudine attenden-

Divinam pra- videntiam, quae ipsum ad Pon- tificatum ex- tulit com- mendat.

tes, nostrarumque metientes virium quantita- tem, insufficientes virtutum sumptus, & meri- torum insufficientiam comparando, eligen- dum sano consilio putabamus, ut humeri sub- ducerentur ab onere, manus ab opere arceren- tur. Verum ne post ejusdem vacationis tam diffusa & dispendiosa tempora, obstinata con- tradictionis reluctatio profusioris dispendii oc- casionem induceret; nos non de nobis, sed de illo solo concepta fiducia, qui dat lapso virtutem, qui solus potest, cum omnis sufficientia sit ab eo, nostram insufficientiam abundantia virtu- tis suae supplere; in humilitatis spiritu tanti oneris sarcinae imbecilles exposuimus hume- ros debiles, misimus manus ad fortia, & humi- liter colla submisimus jugo apostolicae servi- tutis: suppliciter implorantes, ut ipse, qui per hujusmodi vocationem in maris mundi hujus altitudinem nos deduxit, non patiarer ab ipsius tempestate demergi; sed illam nobis suae potentiae dexteram porrigat, quae Apostolorum Principem ambulantiem & haeritantem in flu- ctibus ne mergeretur, erexit, & coepostolum ejus Paulum nocte ac die in profundo maris positum liberavit.

Se abnuiffe dicit, tantum tandem onus iustis ex cau- sis suscipiens.

Presules ad populos opti- me instru- eos hortantur.

Accedit etiam ad grande nostrae fiduciae fulcimentum vestrae consideratio prohibitis: speramus namque, ac summo opere affecta- mus, quod cum sitis in partem tanta sollicitu- dinis nobis singulariter indictae vocati, sic auxi- liante Domino commissum vobis ministerium impleatis, ut populum vestrae custodiae credi- tum reddatis Domino acceptabilem, bonorum operum sectatorem. Ad quod universitatem vestram affectuose monemus, & qua postumus instantia exhortantes, humiliter petimus, & rogamus instanter, quatenus vestris orationi- bus devotis & sedulis nostras manus debiles confortetis, pias preces fundentes ad Dominum, ut in beneplacito filii sui dirigens actus nostros, nobis, & vobis, ac ceteris Ecclesiarum Pasto- ribus sua pietate concedat, sic circa gregem dominicum cura pervigili noctis observare vi- gilias, quod in eo mansuetudo superveniat, & correctio subsequatur, reddatur Domino po- pulus Christianus voluntatis acceptae, pacis ex hoc proculdubio commodis potiturus. Scimus enim quod si fecerit ei placidas vias suas, ipse inimicos ejus convertet ad pacem, nec erit, qui eum exterreat; sed perfidiae gentis terroribus de ejus sinibus profligatis confidenter in taber- naculis fiduciae habitabit, & fiducialiter in re- que opulenta quiescet. Nos sane vobis affectum charitativae benignitatis expandimus, & signum charitatis solidae aperimus; proponentes, quan- tum cum Deo poterimus, honori vestro deferre, ac vestra, & Ecclesiarum vestrarum com- moda, pro quibus ad nos recurrere cum securi- tate poteritis, in promptitudine benevolentiae promovere.

Datum Laterani quarto Kalendas Aprilis Pontificatus nostri anno I.

Datum die 29. Martii an- no Domini 1272. Pontif. anno I.

Con-

II.

Contra deferentes Arma, Naves, & alia ad partes Infidelium, ipsisque quo- modolibet Communicantes.

Gregorius Episcopus, Servus Servorum Dei dilectis filiis Capitaneis & Consilio & Communi Januen, salutem & Apostolicam ben- edictionem.

Ex Regest. Yatic.

Beneficium incarnationis.

Illud demereri dicitur populum christi- anum.

Ideoque Terram S. a barbaris detri- neri.

Sed quod pe- jus est eis ar- ma cetera- que a Chri- stianis que- ritur causa ministrari.

§. 1. **A**daperiat Dominus suorum corda si- delium, & in verba labiorum no- strorum aures eorum inclinet, ut devoto per- cipientes auditu, & colligentes plenius intel- lectu spiritualis Patris eloquium, ac ad Re- demptorem suum Dominum Iesum Christum pie considerationis oculos convertentes, videant & attente recogitent, quid illi retribuunt, quae ipsum veneratione reverentur & colunt, qui semetipsum pro eis tribuit holocaustum. Hic siquidem Rex aeternus a- regalibus sedibus veniens in hereditate, quam utique sibi praedilectam elegit, carnem nostrae mortalitatis indutus, nos ab aeterno cruciatu sui pretiosissimi sanguinis effusione clementer eripuit, de tenebris revocavit ad lucem, de mortis casibus relevavit ad vitam, ac in sta- tum salutis clementi pietate resumptos mi- sericorditer in filios adoptavit. His autem beneficis per ingratitude vitium de men- tibus nostris abolitis, non veremur ab ipso re- cedere, nec eidem injurias erubescimus ir- rogare, ac de malo profluentes in pejus, qua- si abbreviata sit manus Domini, vel eam ex- tendere nequeat ad vindictam, labimur pro- nius in reatus, quam fecerint Patres nostri, qui veritatis notitiam non habebant, quibusve non advenerat temporis plenitudo: & ideo vereri merito possumus, quod ipse peccatis exigentibus sit iratus populo, quem redemit; & quod zelus ejus ab ipso recesserit: cum po- situs miserabiliter in excidium & ruinam tem- pestuosus fluctibus quatitur; ac si divina po- tentiae dextera sit ab ejusdem Populi prote- ctione submota; prout ipsa sentit & deslet ha- reditas dispendio vastitatis exposita, & Aga- renorum pedibus conculcata. Heu, gravissi- mum Christi & Christianitatis opprobrium! pe- rire permittitur nostrae pulchritudinis orna- mentum, ipsum videlicet speciale Patrimo- nium Salvatoris, Nativitatis, Passionis, & Resurrectionis Dominicae gloria decoratum, & exinde suos incolas contemptibiliter fu- gari percipimus, ubi liberaliter pretium no- stri redemptionis exolvit. Proh dolor! Ibi- dem Crucis hostes immani tyrannide super- rant, qui servili subesse conditione solebant, quorumque multitudinem virtus paucorum, fidelium tunc timentium Dominum supera- bat.

§. 2. Illud autem horribile scelus & execra- bile crimen occurrit merito reprobandum, quod nonnulli maledictionis alumni, solo no- mine Christiani, terrena dumtaxat non coe- lectia sapientes, & innitentes perniciosus lucro- rum studiis, ut in voluptuose vitae facibus la-

Bullae Rom. Tom. III. Pars II.

tius debaccentur, Victualibus, Armis, Va- fis, Navalibus, & aliis necessariis, causa da- mnatae quaestus, Christi muniunt inimicos, ut ad impugnationem fidei, & Christianorum, ac Terrae Sanctae depressionem robore fortio- ri sic muniti consurgant, ac ponatur inextricabilis macula in gloria nominis Christiani. Hi sunt ingrati filii, qui poenam meruerunt doloris. Hi sunt, qui apud ipsum Redem- ptorem fore merentur odibiles, ut ab eis faci- em miserationis avertat. Hi profecto non solum percepta beneficia non attendunt; ve- rum etiam contra Redemptorem eundem, probabiliter conspirare videntur; dum foedus cum ipsius hostibus ineunt, & in ejus contemp- tum illis talia praesidia subministrant. Utinam & si non timorem vel amorem divinum attenderent, aut si de vitando dictae Terrae dispendio non pensarent; saltem ipsos graves injuriae coacerent, quae dictis & factis in- barbaricis partibus eis, & in ipsis Christianae Religioni multipliciter inferuntur. Inter alias namque confusiones, quas in partibus illis pseudo-christiani recipiunt, illuc mercimo- nia deferentes, si de aliquibus gravaminibus conquerantur, hac eos probrosa responsione Saraceni confundunt: Si cruceremus vobis al- terum oculorum, ad nos cum reliquo redi- retis: prout iidem Mercatores nobis eo tem- pore in regione Terrae Sanctae morantibus ex- pressius retulerunt. Cumque frequenter eveniat per hostilitatis incurfus, quod ex Chri- stianis viros & mulieres, ac lactentes etiam parvulos Saraceni praefati capiunt, & captos sub carcerum arctatione detrudunt, nonnun- quam infantibus a Matrum uberibus, ut materni lactis careant pabulo, separatis.

Quam durus ab hoc Sara- ceni sevant, exponit.

§. 3. Contigit olim ad eujusdam instantiam Militis Christiani, gratiam habentis in oculis Soldani, praesidio Barbarorum procurante ni- hilominus quodam ex fratribus Ordinis Sanctae Trinitatis, qui ad captivos hujusmodi re- dimendos sunt specialiter deputati, quod idem Soldanus mulieres cum parvulis suis, quos carceris angustia cruciabat, aliis aetate pro- vectis a gratia liberationis exclusis per suas li- teras liberari mandavit; sed cum detentores eorum habitis hujusmodi literis eosdem libe- rare parvulos denegarent, memoratus Solda- nus, ad quem habitus est recursus, requiren- tibus eum super hoc expresse respondit, se- mandatum revocasse, quod fecerat de praedi- ctis parvulis, ut praedicitur, liberandis, ne per ipsos, quos reddere poterat provectior aetas armigeros, posset processu temporis impu- gnari, sicut idem frater nobis tunc in parti- bus dictae terrae degentibus retulit viva voce. Si ergo nominatus Soldanus crudelitatis acer- bitate devictus, quod de praefatis parvulis ex quadam humanitate concesserat, denegavit tandem efficere, ne ad impugnamum ipsum confurgerent in futurum, quam gravi oppro- brio Christianitas ipsa resurgitur, cum vin- ci nos a pietate non patimur, sed in nos met- ipsos acerbius saevientes illis hostibus arma nostra deferimus, quibus contra Christum, & fidem ejus fortius muniuntur? Et quidem graviter, nec mirum, dolere compellimur, dum

Facum quod- dam refert Soldani.

Quod cum Christiano- rum factis confert.

A 2

pen-

penfamus, quod tenatos fonte Baptismatis per tam miserabilis cecitatis devium oberrantes Dei turbatio non deterret, gehennæ terror ab errore non revocat, ignominia famæ non retrahit, ac ejusdem injuria fidei non compescit. Unde, quod exæcat fœdi lucri cupiditas, sua non sunt impietate consumpti, sola miserratio cælestis, ut poenitentia locum indulgeat, operatur. Nam aliter subsistentiam non haberent, qui a se verecundia prorsus abjecta per tantæ damnationis semitas gradiuntur.

Christianos arma &c. Saracenis miffes a Concilio excommunicatos, & capientium servos factos declarat.

§. 4. Quare Sedis Apostolicæ providentia Sacro tunc approbante Concilio volens adhibere circa præmissa remedium, illos falsos & impios Christianos, qui Saracenis deferre præsumerent arma, ferrum, & lignamina Galearum, eos etiam, qui Galeas venderent illis, aut Naves, qui gubernationis curam in piraticis Saracenorum Navibus exercerent, vel in machinis, aut quibuslibet aliis aliquid auxilium vel consilium eidem impenderent, anathematis & excommunicationis vinculo innodavit: ipsosque rerum suarum privatione multati, & capientium servos fore decrevit: certis aliis poenis adjectis nihilominus contra eos.

Genenses innotet, suos coercere ab hujusmodi reatu.

§. 5. Verum quia multi, quos a veritatis judicio voluptatis dulcedo detorquet, in profundum demersi malorum contemnunt divinam clementiam, & in animarum suarum periculum præscriptam sententiam vilipendunt, Deum & eandem Sedem in præmissis offendere presumentes: Nos, quos ipsa Clementia licet immeritis in Apostolicæ præminentia specula posuit, jam atroces & enormes præfati Redemptoris injurias detestantes, & contra prædictos impios aggravare Sedis ejusdem sententiam intendentes, ut saltem a reatu solito ducti poenitudine respiciant, & ipsos tempore vindictæ ira Dei subito non disperdat, ac ex illorum tali nequitia dicta terra solita dispendia non incurrat, universitatem vestram monemus, rogamus, & hortamur attente, vobis nihilominus per apostolica scripta firmiter præcipiendo mandantes, quatenus districtius inhibere curetis, ne aliqui vestri Concives memoratis Saracenis arma, ferrum, aut lignamina deferre, vel mittere, sive Naves, aut Galeas vendere, seu curam gubernationis in Saracenorum piraticis Navibus exercere, vel in machinis aut quibuslibet aliis aliquid eis impendere consilium vel auxilium quoquoquomodo presument.

Penas contra macibus innotentur spirituales.

§. 6. Volumus enim, quod, qui secus attentare presumpserint, eo ipso lata sententiæ Canonice sint astricti: & si qui eorum decesserint sic ligati, & ipsorum corpora tradita fuerint Ecclesiasticæ Sepulturæ, illa fore decernimus exhumanda fidelium Cimiterio caritura.

Aliaque corporales puniatur.

§. 7. Ceterum, ut hujusmodi præsumptores tam spirituali quam temporali poena plectantur, sollicitam, sicuti expedire viderimus, dante Domino curabimus operam adhibere, quod ii, qui sub tam nefando commercio ad eisdem Saracenos accesserint, capiantur sub carcerali custodia detinendi, & rebus, quas detu-

lerint, absque restitutionis impostero beneficio spoliandi. Super hiis autem dilectum filium Arnaldum de Sancto Desiderio Clericum latorem præsentium, de cujus industria & circumspetione confidimus, ad vos duximus destinandum, cui credatis indubitanter, quæ circa præmissa vobis ex parte nostra duxerit referenda.

Datum Laterani secundo Kalendas Aprilis Pontificatus Nostri Anno primo.

Dat. die 31. Martii 1272. P. An. I.

III.

Indictio Sacri, & Oecumenici XIV. Concilii, Lugdunensis II., pro die 1. Maii 1274.

Gregorius Episcopus, &c. Venerabilibus fratribus Patriarchæ Hierosolymitano, & Episcopis, ac dilectis filiis Abbatibus, Prioribus, Decanis, Archidiaconis, Præpositis, & aliis Ecclesiarum Prælati, per Hierosolymitan. Provinciam constitutis. Salutem, & Apostolicam benedictionem.

Queritur hic Pont. quod Græci devotione & obedientia Romanæ Ecclesiæ se subtraherint.

§. 1. Salvator noster, in cujus ditione cuncta sunt posita, Civitatem Hierusalem videns, & prævidens ruinam, flevisse describitur super eam. Et nos itaque, qui Civitatis veri David, Religionis videlicet Christianæ, circa cujus regimen non in sufficientia nostræ debilitatis, sicut nec debemus, innitimus, sed de sola superabundantia virtutis divinæ speramus, non solum scissuras, juxta Prophetæ vaticinium, multiplicatas aperte vidimus, sed & ruinæ magnæ periculum in subtractione populi Græcorum, qui a Sedis Apostolicæ devotione ac obedientia se subtraxit, in occupatione maxima, & vastatione valida Terræ Sanctæ, in subversione morum, quæ universaliter in Clero graviter obrepisse videtur, & populo, jam non tam cernimus, quam palpamus; num possumus non lugere? num comprimere lacrymas? continere suspiria? vel cohibere singultus? Profecto cum tanta subsit plangendi ratio, planctum declinare non possumus; sed necesse est jam foras exeat, ab olim dum etiam nos minor status haberet, tanto altius radicans introrsum, tantoque diuturnitate factus acerbior, quanto facultate vitante diutius non est efficaciter exire permiffus. Exeat igitur, exeat ad fratres, & filios, ut scientes incommodum, ipsumque prudentius æstimantes, cooperationis remedio efficacius pro viribus relevent, & planctum piæ compassionis officio dulcius consolentur. Quis ergo dabit capiti nostro aquam, aut oculis nostris fontem lacrymarum, ut sic populos, nostræ humilitati commissos, spiritualiter & temporaliter interfectos, diebus & noctibus lugeamus? quod culparum sordes, quibus iram meruisse creditur, diluamus? Lugendum siquidem occurrit, quod per subtractionem prædictam a Sedis ejusdem unitate subtractis, & in devio positos grandis culpæ mors afficit, quod sanctæ universalis corpus Ecclesiæ membra, tam nobile eadem gravis admodum & dispendiosa subtractio, tanto tempore mutilavit. Lugend-

Terra S. ab Infidelibus detineatur.

gendum, & iterum ac amare dolendum, quod sicut in partibus transmarinis non tantum audivimus, sed & oculis nostris vidimus, & manus nostræ contrastraverunt (proh dolor!) detestabilis solito blasphematur in gentibus nomen Christi; cum jam non tam verbis, quam rebus ipsis, & factis Christianus insultetur ab Infidelibus, & dicatur, ubi est Deus eorum? Dum funiculum hæreditatis Domini eadem Terra Sancta per nefandissimos Saracenos sic audacter invaditur, sic secuta occupatur audacia, sic vastatur intrepide, sic eisdem partibus Christianus populus immaniter trucidatur; quasi non sit illius adjutor, nec sit qui misereri possit ipsorum. Lugendum, & amplius pariter, & hortendum, quod cum illi paterfamilias diligens, qui horis diei variis operarios suam misit in vineam: ille summus agricola fator bonorum omnium, & plantator, agrum mundi hujus diligenter excolens in eo feminaverit semen bonum, inimicus homo tanta invenitur in ipso superfeminasse vitiorum zizaniam & errorum, ut ea deslere magis liceat, quam narrare. Idemque ager quotidie potius arefcere videatur ad ignem, quam albescere inveniat ad messem. Hec dum ministerio considerationis debite mentis nostræ præsentantur obtutibus, ignis in nostris meditationibus exardescit; & ad tanta discrimina relevanda suspirat affectus, zelus accenditur, & spiritus anxiat.

Et vicia plurima inter christianos pullulant.

Indicte præfata Concilium generale Lugdunense.

§. 2. Ad quod cum nos sufficere non posse sciamus, levamus oculos nostros ad montem, montem quidem Dei, montem uberem, montem pinguem, unde opportunum nobis provenire auxilium, & humiliter petimus, & devote speramus. Et quia salubre in his adhiberi remedium, interest generaliter omnium, nos cum fratribus nostris, aliisque viris prudentibus exacto & frequenti tractatu præhabito, prout tantæ necessitatis instantia exigebat, de ipsorum consilio, generale Concilium, sicut imitatione digna Sanctorum Patrum consuetudo laudabilis, longæque observationis exemplum nos instruit, opportuno tempore decrevimus congregandum, ut in eo tam circa præmissa, quam circa cetera, quæ salutem respiciunt animarum, illa Deo auspice communi consilio inveniat provifio, & ejusdem approbatione Concilii roboretur, per cujus salutiferam executionem virtus Altissimi, eliminatis erroribus, roborata fide, reductis errantibus, redintegrata ejusdem fidei unitate, sedatis discordiis, pace firmata, extirpatis vitis, virtutibusque plantatis, correctis excessibus, moribus reformatis, repressis oppressionibus, libertate solidis munimentis instructa, recuperatis deperditis, & ejusdem Terræ Sanctæ statu prospero reparato, hujusmodi scissuras uniat, ruinas impleat, occupata restituat, vastata restauret, restituta & restaurata conservet, nobisque viam aperiat idem ipse qui novit, & facultatem tribuat ipse qui potest, ut vitiorum errorumque zizanias ad comburendum fasciculo alligatis, ad triticum in ejus horreum congregandum sic in præmissis juxta intensum, animi nostri desiderium sibi ministrare possimus utiliter, quod idem verus ejusdem universalis sponsus Ecclesiæ ipsam dilectam suam, expedi-

tam rugis, purgatam maculis, munitam virtutum monilibus, ac ornatam, unam semper habeat, & formosam, ad sui nominis laudem & gloriam, ad animarum profectum, robor fidei, pacem & exaltationem populi Christiani.

§. 3. Quia vero profectio tanti propositi tempore indiget, ut deductum maturius ac felicius, auctore Domino, effectum debitum sortiatur, biennium numerandum ab initio instantis Maii ad id duximus deputandum: deputaturi præterea interim aliquos viros tanto ministerio competentes, ad prædicandum in Terræ præfate suffragium salutiferum verbum Crucis, per quod corda Principum, Prælatorum, ceterorumque fidelium inducantur ad subsidium eidem Terræ, prout ipsius exposcit extrema necessitas, impendendum.

Post biennium celebrandum.

§. 4. Quocirca Universitati vestræ per Apostolica scripta præcipiendo mandamus, quatenus omni negligentia relegata, cunctis prout talis & tanti negotii qualitas exigit, dispositis & paratis, sic medio tempore vos accingatis ad iter, quod Calendis Maii anni ab Incarnatione Domini millesimi ducentissimi septuagesimi quarti, quas vobis, & aliis pro termino assignamus, in loco, quem licet ad præfens subiteamus ex causa, competenti tamen tempore vobis curabimus intimare, nostro vos conspectui præsentetis, ad subventionem necessariam Terræ prædictæ solers & operosum interim studium impensuri, profectum favorabiliter, & fideliter adjuvando illos, quos ad hujusmodi profectum negotium duxerimus deputandos. Volumus autem, quod in vestra Provincia ex vobis fratres Episcopi, unus vel duo remaneant ad ea, quæ officium Episcopale requirunt inibi exercenda; & tam ille vel illi, quos propterea contigerit remanere, quam alii, quos ad dictum venire Concilium præpeditio forsitan canonica prohibebit, Capitula insuper Ecclesiarum omnium ejusdem Provinciæ tam Cathedralium, quam etiam aliarum, quibus per vos fratres Patriarcha, & præfati Episcopi ex parte nostra volumus id mandari, cum in eodem Concilio tractanda sint aliqua, quæ pertinebunt ad ipsos, ad idem Concilium viros idoneos pro se mittant.

Prælatos ad illud convocet; dummodo unus vel alter ipsorum in qualibet Provincia remeat.

§. 5. Non obstantibus quibuscumque privilegiis seu indultis, quibuscumque personis, ordini, vel dignitati, seu Collegio sub quacumque verborum forma, vel expressione, a prædicta Sede concessis, per quæ possit effectus hujusmodi mandati nostri quomodolibet impediri, aut eidem in aliquo derogari, circa personarum & evectio numerum, modamine, quod aliàs statuit Lateranense Concilium taliter observato, ut nemini liceat illud excedere, sed omnibus prout libet arctare. Nullus pompofus, aut inanis gloriæ questitor, sed quilibet sic veræ humilitatis cultor appareat, quod & Ecclesiæ sibi commiffa nequam onerosus existat.

Quibuscumque non obstantibus eos venire præcipit.

§. 6. Interim quoque per vos, & alios prudentes viros Deum timentes, & habentes præ oculis omnia, quæ correctionis, & reformationis limam exposcent, inquirentes subtiliter, & conscribentes fideliter, eadem ad ipsius Concilii

Et interim, quæ reformationis necessaria videntur, eos præparare jubet.

eilii notitiam deferatis. Et nos nihilominus variis modis, & viis solers studium, & efficacem operam dare proponimus, ut omnia talia in examen ejusdem deducta Concilii correctionem & directionem recipiant opportunam.

Excusationi preteritum resellit.

§. 7. Nullus ergo, inobedientiam notam, & canonicam ultionis acrimoniam vitare desiderans, fallacium excusationum velamento se muniat, vel ex impedimentis itinerum, quae Domino prava in directa, & aspera in vias planas sua omnipotentia convertente, cessaverunt, frivola allegationis munimenta confingat, ut a tam sancti persecutione operis se subducatur; sed occurrant singuli voluntarii ad id, quod & divina congruit voluntati, & salutem animarum, ac utilitatem respicit singulorum.

Dat. die 1. Aprilis 1272. P. An. 4.

Dat. Laterani, Calendis Aprilis, Pontificatus nostri Anno primo.

I V.

Civitas Lugdunensis utpote Praelatis omnibus magis accommodata pro futuri celebratione Concilii decernitur.

Ex Regest. Paris.

Gregorius Episcopus Servus Servorum Dei, Venerabilibus fratribus Archiepiscopo Senonensi, & Episcopis ac dilectis filiis Abbatibus, Prioribus, Decanis, Archidiaconis, Praepositis, aliisque Ecclesiarum Praelatis per Senonensem Provinciam constitutis, salutem & Apostolicam benedictionem.

Vide Bullam quae dicitur.

IN literis, quas per universos Orbis Principes, & Praelatos super Generali convocatione Concilii destinavimus, locum, in quo idem Concilium convenire deberet, ex causa duximus subtrahendum: praediximus tamen in illis, quod locum eundem ipsis Principibus, & Praelatis intimare competenti tempore curaremus. Nobis igitur cum fratribus nostris hujusmodi loci electionem deducantibus in exacta discussionis examen, occurrebant hinc inde diversa, quae discutendum videbantur iudicium alternare. Nec enim preterit nostrae considerationis indaginem, quam grave, quam durum est locum Sedis Apostolicae proprium, in quo praecipuum Apostolorum glorificatus est exitus, in quo illorum Corpora gloriosa quiescunt, terrarum spatio tam diffuso dimittere, tanto locorum intervallo a peculiari nostro Populo Romano Urbis abesse, & iconvicinis partibus, quae Sedi eadem non solum spiritualiter, sed & temporaliter subesse nocentur, commoditatem vicinitatis nostrae subtrahere, quanta ex absentia nostra diversis Italiae partibus possent imminere discrimina, quantum partium earundem inveterata scissura pro integrandae unitatis obtinendo remedio nostro auxilio indigebat: quanto denique oneribus, quanto laboribus nos & fratres nostros, quorum aliquos aetas, quosdam debilitas, nonnullos infirmitas, & omnes ad haec desuetudo reddit inhabiles, exponimus non sine rerum dispendiis, quae quasi pro nihilo ducimus; non sine discrimine Corporum, quae non facile con-

temnuntur. Haec & alia, quae non posset succinctus sermo percurrere, in partibus istis locum hujusmodi eligendum concludere videbantur. Dum ea, quae in eodem sunt agenda Concilio, contrarium suadebant, & specialiter negotium Terrae sanctae, quam dum Creatori omnium cariorem omnibus Scriptura describit, satis aperte indicat, carissimam proculdubio a Nobis habendam: cum soleat, quod est in Superioris conspectu praesentius, in subditorum extimatione praestare. Adicit insuper Beneficiorum consideratio, quae inibi humano generi de divina superabundantia gratiae obvenit. Siquidem Salvator omnium operatus est in medio illius terrae salutem, ibi sumpsit corporalis Nativitatis initium; ibi conversationis humanae deduxit tempora; ibi post probrosae Passionis opprobria pro Redemptione nostra mortem subivit temporalem, & sui pretiosi effusione cruoris vetus piaculum expiavit. Numquid igitur non contingent redemptionum corda immensa & innumerabilia beneficia Redemptoris numquid non accendunt cuiusque praecordia, ut ipsi pro tot, quae nobis tribuit, hoc saltem necessitatis tempore aliquid impendamus: dum Crucis hostes, Crucifixum habentes ostentui, cultores ipsius Christiani nominis profectores, ut Christi cultum de terra deleant, incessanter exterminant & conculcant, ipsos debilitantes viribus, extenuantes opibus, & eorum facies replentes ignominia, ipsosque diversis confusionibus saturantes. Ad vindicandas itaque Redemptoris injurias, ac redimenda ignominiosa conculcationis opprobria in redemptis, nostrum circa terram eandem Creatoris conformantes affectui ac debita meditatione pensantes, quod ejusdem terrae subsidium praecipue de Principum & Praelatorum pendente auxilio, quos ultramontes credimus convenire posse commodius: exinanivimus nosmetipsos; & sub spe illius, qui dat lapsu virtutem, debilitatem nostram contempimus sub ipsius fiducia, qui de sua misericordia nos confortat; quod intendimus, in eo posse sperantes, parvipendimus onera, labores consideratione calcavimus, & ceteris nostris ac fratrum nostrorum incommoditatibus in ejusdem considerationis examinatione postpositis, ut Principum & Praelatorum eorundem facilius possimus habere praesentiam, ac terrae praedictae subventionem efficacius promovere, Civitatem Lugdunensem, quo inibi Concilium cum majori commoditate conveniat, de ipsorum fratrum consilio duximus eligendam; quod vobis tenore praesentium nunciantes, Universitatem vestram monemus, rogamus, & hortamur in Domino, Apostolica vobis nihilominus auctoritate mandantes, quatenus in praedicta Civitate Lugdunensi, juxta praescriptam per supradictas literas nostras formam studeatis omnino, quam inevitabilis necessitas non indicet, excusatione postposita, in prefixo per easdem literas termino comparere.

Datum apud Urbem veterem Idibus Aprilis Pontificatus Anno secundo.

Dat. die 11. Aprilis 1273. P. An. 11.

Civi-

V.

Civitati Pisanae restituitur Archiepiscopalis Dignitas, qua Conradino quondam Friderici olim Imperatoris Nepoti adherendo privata fuerat.

Gregorius Episcopus Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei Memoriam.

Ex Regest. Paris.

Exordium.

Sicut magni Beneficii indicium est, in devotorum excessibus medicinalis ultionis antidotum obiter adhibere, ut quos a filialis devotionis debito culpa propriae temeritatis avertit, ad ipsius observantiam congruentis saltem severitatis disciplina convertat; sic maternae pietatis est debitum, iis, qui post indevotionis lapsum & persecutionis excessum fortiores in obsequendi proposito, & continuandae imposterum devotionis exhibitione resurgant, nec pietatis sinum pracludere, nec miserationis ubera denegare.

Civitas Pisana a Clemente IV. quibus de causis Archiepiscopali dignitate privata.

§. 1. Sane dudum felicitis recordationis Clementis Papa Praedecessor noster Ecclesiam & Civitatem Pisanam, exigentibus culpis & pertinacia Incolarum Civitatis ipsius, qui contra monitiones, inhibitiones, & comminationes Praedecessoris ejusdem dudum Conradino quondam Friderici olim Romani Imperatoris Nepoti pertinaciter adherendo praesisterunt auxilium, consilium, & favorem, Romanam Ecclesiam & devotos ipsius una cum illo & ejus favoribus gravibus afficiendo molestis & molestis injuriis aggravando; & charissimum in Christo filium nostrum Carolum Siciliae Regem Illustrum, primo Paciarium, & postea Vicarium Imperii per eandem Ecclesiam in Tusciam destinatum, non solum reusaverunt admittere, verum etiam se illi praesumpserunt opponere, ac ipsum multipliciter impugnare, Archiepiscopalis dignitatis honore privavit.

Pisana itaque respiceantibus.

§. 2. Verum iidem Incolae, tangente Domino cor ipsorum, post tantorum excessuum culpam magna humilitationis praetendentes indicia, ejusdem Matris Ecclesiae misericordiam continuata diutius instantia implorarunt devotionis ad eandem Ecclesiam irrevocabili- ter observandae, supplicantes oblationibus, & oblati devote supplicationibus insistentes, ut ad finem ejusdem Matris Ecclesiae, a quo ipsi sua, quam recognoscebant humiliter, perveritate recesserant, sola miseratione materna reduceret, & circa filios poenitentes superexaltata iudicio benignitas pie Matris Ecclesiae Pisanae, ac Civitatis praedictae de restitutione Dignitatis Metropolitanicae misericorditer provideret.

Et a censuris solutis Civitatis & Ecclesiae eadem dignitate restituitur.

§. 3. Nos itaque, more pii Patris offensarum immemores, ubi ad id poenitentiae signis congruentibus invitamur, desiderantes Civitatem praedictam in oblata ad eandem Ecclesiam devotionis proposito, multae benignitatis exhibitione firmare, Syndicos & Procuratores Civitatis ipsius ad mandata recepimus, & Civitati ac Incolis memoratis circa communicationis, & interdicti sententias oc-

casione praemissorum latas in ipsos, de absolutionis & relaxationis beneficio fecimus provideri: & ut eo plenius Sedi Apostolicae sincerae affectionis vinculis astringantur, quo erga se ipsius benevolentiam in remissionis promptitudine senserint promptiorem, de fratribus nostrorum consilio Ecclesiam Pisanam, restituentes in integrum ipsi Ecclesiae, nec non & Civitati praedictae Archiepiscopalem Dignitatem cum omnibus Juribus suis, immunitatibus, Privilegiis, & quibuscumque honoribus a Sede Apostolica Ecclesiae concessis eisdem, prout eadem tempore privationis hujusmodi obtinebat, de gratia restitimus speciali.

§. 4. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrae restitutionis infringere, vel ei ausu temerario contraire; si quis autem hoc attentare praesumpserit indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursum.

Datum Florentiae duodecimo Kalendas Julii Pontificatus nostri Anno secundo.

Clausula ad firmitatem Constitutio- nis.

Dat. die 20. Junii 1273. P. An. 11.

V I.

Capitula, & Ordinationes Pacis inter Guelphos, & Gibellinos edita apud Florentiam.

Ibidem.

Gregorius Episcopus Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei Memoriam.

Bonum pacis, etsi ab olim, prout gratia divina concessit, affectibus nostris inhereret; nunc tamen ad illud inter Ecclesiam filios cum conservationis beneficio procurandum tanto ferventius excitamur, quanto Nos ad id ex officio debito novimus obligatos. Cum enim simus illius Vicarius, qui cogitationes pacis, & non afflictionis se cogitare testatur, tenemur, ut vices pro viribus impleamus, in dicta pacis commoda inter universos curae nostrae commissos sollicitè procurare, quo pacis donum gratissimum, parans quietem animis, eosque a rancoribus disensionum absolvens, liberiores efficiat in serviendo Altissimo ad salutem; & corporibus ab amulorum insidiis securitatem indulgens ad intendendum liberius utilitatibus debitis, pleniorum tribuat facultatem.

Suum pro se, et concilianda studium.

§. 1. Propter quod non sine multa cordis amaritudine recententes, qualiter hastenus Civitatem Florentinam sciderit intestina & inveterata dissensio, quam graviter laceravit, quanta longe lateque diffusa, proh dolor! animarum pericula, quantas corporum strages induxerit, quanta multiplicaverit dispendia facultatum sub spe illius, cui est in facili res etiam desperatas sine moliminis tarditate perficere; ad id sollicitudinem nostram convertimus, ut, licet grandium negotiorum moles ingrueret, licet pro illorum prosecutione ad assumpti continuationem itineris Nos qualitas ipsorum urgeret; nihilominus tamen illis ad tempus omnibus, non sine ipsorum discrimine, nostro cha-

Malaque ex dilectionibus inter Gibellinos & Guelphos exorta exponit.

Suumque pro eis componendis sollicitudinem.

Inta itaque inter eos concordia, cuius sequuntur Articuli.

Multa illam violaturis imposta.

Gibellini eorum soluti.

charissimi in Christo filii Nostri Caroli Sicilia Regis Illustris, ac fratrum nostrorum gravamine, una cum ipso Rege ad Civitatem divergentes eandem, impenderemus sollicitas operas, quatenus illo favente, qui est Lapis angularis utraque unum faciens, huiusmodi coeuntibus in ipsa Civitate scissuris dissidentium corda indissolubilis charitatis bitumine unirentur. Ideoque variis cum partibus, quas Guelfam & Gibellinam vulgus appellat, tractatibus habitis, & unicuique ipsarum articulis patenter expositis, in quos eos credebamus posse rationabiliter convenire: demum tam partem Guelforum in Generali Consilio ad hoc specialiter congregato requiri fecimus, & Nos ipsi viginti quatuor ex eis propter hoc de voluntate totius Consilii, & tandem Consilium ipsum in nostra presentia constitutos, quam etiam Syndicos Procuratores & Nuncios Comitum Guidonis Novelli, Symonis fratris eius Capitaneorum Consilii partis Gibellinae, nec non & totius partis ipsius mandatum super hoc ab ipsis plenum habentes, requisivimus, & monuimus diligenter, ut in formam pacis, cuius substantia exprimebatur in dictis articulis, concordarent. Et licet longa fuerit super hoc concertatio, nunc altera partium, nunc reliqua reluctante circa ea, quae dicti Articuli continebant, finaliter tamen tam memorata pars Guelforum super hoc eodem consilio congregato per Potestatem, sive Vicarium Regium, & aliquos de ipso Consilio, quam etiam praefati Comites & alii Gibellini per suos Ambassiatores, Syndicos, & Procuratores seu Nuncios supradictos, responderunt expresse, se in dictam formam pacis, quae per eosdem exprimebatur Articulis, iuxta nostra & ipsius Regis monita & beneplacita consentire.

§. 2. Nos itaque habito dicti Regis, & earumdem partium, ut praedicitur, expresso consensu, volentes & mandantes Pacem eandem ab iisdem partibus inviolabiliter observari, sub pena Vigintimillium Marcharum Sterlingorum pro medietate Nobis, pro reliqua vero medietate dicto Regi solvenda, eam & formam ipsius adstante hac numerosa fidelium multitudine publicamus. In primis itaque, quia praefati Comites Guido, Symon, & caeteri Gibellini, Romanam Ecclesiam & memoratum Regem multipliciter offenderunt contra monitiones, prohibitiones, comminationes & mandata eiusdem Ecclesiae, ipsorum persecutoribus adhaerendo, & cum illis tam ipsam Ecclesiam, quam memoratum Regem graviter persequendo, nos ab eorum Procuratoribus, Syndicis, seu Nunciis memoratis, ad hoc mandatum, ut premititur, habentibus iuramento recepto desistendo praesente & absolute mandatis Nostri, & ipsius Ecclesiae, super omnibus offensis factis, iniuriis, & damnis illatis Ecclesiae ipsi, & quibuscumque aliis Ecclesiis, vel Ecclesiasticis Personis, aut locis; & super quibuslibet aliis Causis, pro quibus iidem Comites, & Gibellini, per Sedem Apostolicam excommunicati fuerunt, & pro quibus per Sedem eandem, seu auctoritate ipsius processus aliqui sunt habiti contra eos, sive occasione consilii, auxilii, vel favoris, quae per se, vel per alios quondam-

Addita conditione in fidelitate Rom. Ecclesiae de bita perseverandi.

Conrado, & Manfredi Natis, & Corradino Nepoti olim Friderici dudum Romani Imperatoris, quomodolibet impenderunt; sive pro eo quod eidem Regi Sicilia primo Paciaro, & postmodum Vicario destinato in Tusciam per Sedem eandem, non solum obedire contumaciter recusarunt, verum etiam illi se praesumpserunt opponere, ac ipsum multipliciter impugnare; ac generaliter super omnibus inobedientis, contumacis, & excessibus quibuscumque commissis ab eis quoquomodo contra monitiones, prohibitiones, seu comminationes factas per Sedem praedictam, seu auctoritate ipsius, praecipimus, & mandamus Syndicis, Procuratoribus, & Nunciis memoratis nomine praedictorum Comitum, Capitaneorum, Consilii partis Gibellinae, nec non & ipsius partis, ac singularium Personarum eiusdem partis, a quibus, ut supra exprimitur, mandatum habent, volentibus & consentientibus, ut est dictum, quod praedicti Comites Guido, & Symon cum omni eorum posse, Terra, & districtu, Capitanei, & Consilium eiusdem partis Gibellinae, nec non, & ipsa pars ac singulares Personae partis eiusdem perpetuo in ipsius Ecclesiae Romanae devotione persistant, nec unquam ab ipsa recedant, nec in aliquo loco ipsam, aut ejus, vel dicti Regis amicos impugnent: nec alicui Imperatori, Regi, aut cuilibet Principi, Civitati, Universitati, aut Personae singulari, qui sunt inimici vel adversarii eiusdem Ecclesiae, seu memorati Regis Siciliae, aut suspecti ab ipsis ex causis probabilibus notabiliter habeantur, quoquomodo adhaereant, nec ipsos juvent, nec cum ipsis vel eorum aliquo pactum vel societatem aut quamlibet confederationem inire praesumant: & si aliquo tempore ignoranter inierint, vel scienter aut ignoranter haecenus inierint, ad mandatum vel requisitionem ipsius Ecclesiae illa, & eorum quodlibet omnino dissolvant, & ab illis sine aliqua contradictione recedant infra tempus ipsi ab eadem Romana Ecclesia praesigendum. Et si qua forsitan pro corroboratione pactorum, societatum, & confederationum huiusmodi praestita fuerint iuramenta, ipsa de potestatis plenitudine relaxamus. Qui autem sint inimici eiusdem Ecclesiae, vel suspecti, stabitur assertioni Nostre: Qui vero sint inimici vel suspecti dicto Regi stabitur assertioni Regis ipsius. Nec aliquem pro Romano Imperatore vel Rege recipient, aut habeant contra voluntatem ipsius Ecclesiae, vel mandatum, sed illum, quem eadem Ecclesia pro Romano Imperatore, seu Rege acceptabit, & habebit, seu in Imperatorem coronabit, & inunget, & non alium pro Rege ac Imperatore habeant Comites ac alii memorati.

§. 3. Item praecipimus & mandamus, quod memoratum Regem Siciliae, Posteris, vel Adjuutores suos in perpetuum non offendant, nec impugnent in aliqua Terra sua, scilicet in Regno Siciliae, Provincia Andegavia, vel alia quacumque Terra, quam habet idem Rex, vel ipse aut Posteris eius in futurum habituri sunt, vel in alio quocumque loco: sed ipsi Regi tamquam Vicario Imperii per omnia, & in omnibus obediant, & ipsum pro posse-

Es Carolum Siciliae Regem non offendendi.

Gibellinis non possunt venire in Tusciam sine licentia Caroli Regis.

Servitio vero praestare quos sumper alios.

Castellum Populi Comitissae Joanne ad iudicium ad dicta conditione praestandi iuramentum de obediendo dicto Regi.

Cui iuramento nisi per Comitissam futuris subditi obedire non censentur.

Ea norma Comitum Castri possessionem accipere non debent nisi de licentia Pontificis.

juvent, eidem tamquam Vicario Imperii huiusmodi Vicaria durante plenarie obediendo & fideliter serviendo, ac omnia Jura, quae Imperatori debentur, integraliter exhibendo.

§. 4. Item actum est, & nos praecipimus, & ordinamus, quod dicti Comites non teneantur personaliter venire extra Terram suam in Tusciam, vel alio, nec venire possint in Tusciam etiam in Terram suam, seu Dilectam in Christo filiae nobilis mulieris Comitissae Joanne Matris ipsorum sine licentia memorati Regis Siciliae.

§. 5. Si quando autem vocabuntur ex aliqua causa, sufficiat eos respondere per Procuratores; Et si quando servare tenebantur pro terris suis, quas habent in Tuscia, sufficiat eos per alios idoneos servare, ubi Rex voluerit: sicut pro dictis terris, quas habent in Tuscia servare tenentur.

§. 6. Item actum est & nos praecipimus & ordinamus quod Castellum Populi, quod praedictae Comitissae Joanne Matri praedictorum Comitum relictum dicitur ad vitam suam ex testamento Mariti, remaneat apud ipsam vitam sua. Quodque eadem Comitissa, & singulari de Castro ipso, qui annum quattuordecimum exegerunt in praesentia Nuntii nostri, & Regis praedicti praestent tactis corporaliter Sacrosanctis Evangelis Juramentum, quod obediunt ipsi Regi tamquam Vicario Imperii dicta Vicaria durante, & non recipient in dicto Castro aliquos inimicos eiusdem Ecclesiae Romanae, vel ipsius Regis Siciliae, aut suspectos ipsi Ecclesiae seu Regi, nec etiam praedictos Comites, vel aliquem ipsorum absque licentia nostra vel Regis ipsius, nec praedictis inimicis vel suspectis adhaerebunt, vel eos quoquomodo juvabunt. Qui autem sint nobis vel ipsi Regi inimici vel suspecti, stabitur assertio nostra, & ipsius Regis sicut in casu alio superius est expressum.

§. 7. Quodque nec guerram facient nobis, eidem Ecclesiae Romanae, sive Regi, vel Amicis Ecclesiae, aut Regis eorumdem, nec ipsos aliquatenus impugnabunt. Et si dicta Comitissa, vel filii ejus, aut aliquis eorum vellet guerram facere contra nos, Ecclesiam, vel Regem, aut amicos praedictos, praefati homines dicti castri non adhaerebunt eidem Comitissae, vel filiis, aut eorum alicui, sed resistant, & adhaerebunt nobis, Ecclesiae, ac Regi praefatis etiam contra ipsos Comitissam & filios.

§. 8. Et si contingat dictam Comitissam mori, eadem adhuc Vicaria durante, Comites aut aliquis eorum non intrabunt ipsum castrum, nec adipiscantur possessionem, seu tenentur ipsius, nec praefati homines ipsos, vel eorum aliquem admittent actum nostra licentia speciali. Et si secus actum fuerit ipsi, Comitissa, Comites, & homines eo ipso incidant in penam decemmillium Marcharum Sterlingorum pro medietate Nobis & Ecclesiae praedictae, pro reliqua vero medietate ipsi Regi solvendam: super quo praecipimus dari Nobis, & Regi praedicto, seu alicui ad hoc deputando per Nos, vel ipsum Regem sibi iudicium idoneos a Comitissa, Comitibus, & hominibus memoratis,

Bull. Rom. Tom. III. Pars II.

& sexdecim obsides ab hominibus castri ejusdem.

§. 9. Pro praedictis omnibus etiam observandis memorati Comites consenserunt dare omnia castra sua, quae habent in Tuscia, videlicet Comes Guido Ampinianum & Montemacutum, Comes vero Symon castrum Gratiae & Turrim Pompone in manibus dicti Regis Siciliae, tenenda per ipsum, donec sua daverit Vicaria, & postea per Nos & eandem Ecclesiam per duos annos & ultra si Nobis videbitur expedire. Memoratus quoque Comes Guido consensit dare obsidem unum ex filiis suis eodem modo tenendum in loco tam tuto & congruo, & jam dedit filium suum Primogenitum, & dilectam in Christo filiam Joannam dictam Blancam natam suam.

§. 10. Actum est insuper & nos servari praecipimus & mandamus, quod his omnibus completis ab eis restituantur eidem Comitibus omnia immobilia bona eorum in statu, in quo sunt, jura etiam & honores, & ex tunc omnes Processus habiti contra eos revocentur: & nos illos ex nunc sine alieni juris prejudicio revocamus: ita quod per dictam Ecclesiam Romanam ratione praeteritarum offensionum illatarum ipsi Ecclesiae, vel praedicto Regi, non graventur in aliquo, nec per Regem, aut ejus Vicarium, vel per aliquem circa hoc jurisdictionem habentem, nisi quantum videbitur nobis & Regi praedicto.

§. 11. Item praecipimus & mandamus, quod iidem Comites Symon & Guido liberentur de omnibus bannis & collectis, condemnationibus & repraesentatis impositis vel factis a tempore exitus Gibellinorum per dictum Regem, ejus Vicarium, vel commune Florentiae: eosdem etiam Comites, quos a sententis excommunicationum per eandem Sedem latis in ipsos absolvi sub certa forma mandavimus, ex tunc, ad gratiam nostram & ipsius Ecclesiae admittimus, & ad gratiam volumus dicti Regis admitti, donec in ipsius Ecclesiae devotione persistant: nec venerint contra praemissa.

§. 12. Actum est etiam, & nos sub poena quadraginta millium Marcharum Sterlingorum, servari praecipimus & mandamus, quod Florentini non impugnent, nec damnificent, nec occupent dictum castrum Populi: & si secus actum fuerit, singulares Personae contrarium facientes in excommunicationis, Universitas in interdicti sententias, quas ex nunc in eos ferimus, incidant ipso facto, & praedictam penam pro medietate nobis, pro reliqua vero medietate praefato Regi solvendam incurrant, & damnum passis nihilominus satisfacere teneantur: & nos nihilominus contra eos gravius spiritualiter & temporaliter, prout expedire viderimus, procedemus.

§. 13. Item actum est & nos praecipimus, quod caeteri Gibellini Florentiae non intrent florentinam Civitatem, usque ad beneplacitum Regis ipsius, Familia vero ipsorum datis ab ipsis Gibellinis obsidibus & securitatibus, de quibus actum est, ad arbitrium dicti Regi libere redeant ad ipsam Civitatem, Mulieres quidem omnes, Masculi vero ii tantum, qui nondum annum decimum exegerunt. Et quoad

Dati obsides a Gibellinis.

Restituenda eis omnia bona immobilia & Processus contra eos facti irritandi.

Relaxatis omnibus condemnationibus a censuris quoque absolvantur.

Interdictum Florentinis, ne Castrum praed. occupent.

Eadem praedictum pro Gibellinis Florentiae.